

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัยของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4*
BUDDHA DHAMMA APPLICATION FOR WORK PERFORMANCE COMPETENCY
PROMOTION OF DISASTER PREVENTION AND MITIGATION OF FIRE AND
RESCUE OPERATION DIVISION 4 PERSONNEL, OFFICE OF DISASTER
PREVENTION AND MITIGATION IN BANGKOK METROPOLIS

ศุภชัย แก้ววิจิตร, สุรียา รักษาเมือง, หัตถกรณ์ แก่นท้าว

Supachai Kaewwijit, Suriya Raksamueng, Hatthakorn Kaenthao

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: Thakorn.a14@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 2. ศึกษาความสัมพันธ์ของหลักพระ 4 กับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 3. นำเสนอแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 โดยการวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สันการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับสมรรถนะการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ด้านการบริหารตนเอง ด้านการตระหนักรู้โลกาภิวัตน์ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านสมรรถนะในการวางแผน ทั้ง 4 ด้านมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด และด้านสมรรถนะในการสื่อสาร มีอยู่ระดับต่ำสุด 2. ความสัมพันธ์ของหลักพระ 4 กับ สมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวิริยพละ มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก ด้านอนวัชชพละ มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างน้อย ด้านปัญญาพละ มีความสัมพันธ์ระดับ

ค่อนข้างน้อย และด้านสังคหผล มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างน้อย ตามลำดับ 3. แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 สำนักงานป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย โดยประยุกต์หลักธรรมผล 4 ประกอบด้วย 1. ปัญญาผล ต้องมีการจัดลำดับความสำคัญ รับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน 2. วิริยะผล มุ่งมั่น ท่วมเท อุดหนุน เสียสละ 3. อดวิชชผล มีการยึดมั่นในความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส รับผิดชอบต่อหน้าที่ 4. สังคหผล สามารถทำงานร่วมกันเป็นทีม ช่วยเหลือ สนับสนุน เข้าใจ รับฟัง เคารพ ให้เกียรติผู้อื่น

คำสำคัญ: การประยุกต์; ผล 4; สมรรถนะการปฏิบัติงาน

Abstract

This research aims to 1. study the level of performance of personnel in Fire and Rescue Operation Division 4, 2. study the relationship between the 4 physical principles and performance of personnel in Fire and Rescue Operation Division 4, and 3. present the guidelines for applying Buddhist principles to promote performance of personnel in Fire and Rescue Operation Division 4. The quantitative research collected data from a sample of 144 people. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient analysis. The qualitative research was a field study using in-depth interviews with 10 key informants.

The research results found that 1. The overall performance level was at the highest level. When considering each aspect, it was found that the four aspects of strategic practice, self-management, globalization awareness, teamwork, and planning competency had the highest mean values, while communication competency had the lowest, 2. The relationship between the four powers and personnel performance was moderately positive. When considering each aspect, it was found that the aspect of diligence had a very high relationship, the aspect of non-violence had a relatively low relationship, the aspect of wisdom had a relatively low relationship, and the aspect of social competency had a relatively low relationship, respectively, 3. Guidelines for applying Buddhist principles to promote performance of personnel in the Fire and Rescue Operation Division 4, Office of Disaster Prevention and Mitigation by applying the four powers of Dhamma, consisting of : 1. Wisdom power must be prioritized. Dealing with emergency situations, 2. Diligence, determination, dedication, patience, and

sacrifice, 3. Anavajjaphala: Adherence to honesty, integrity, transparency, and responsibility for duties, 4. Sangkhaphala: Able to work as a team, help, support, understand, listen, respect, and honor others.

Keywords: Application; Phala 4; Operational Performance

บทนำ

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะ การพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบัน ระบบ โครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การพัฒนาที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อคนและสังคมไทยหลายประการ คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาการดูแล และป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษา ที่จัดกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทาง การจัดการ ความขัดแย้ง โดยแนวทางสันติวิธีเพิ่มขึ้นมีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่เพิ่มขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ คือ ความสนใจใฝ่รู้ ส่งเสริมความรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ด้วยการศึกษาค้นคว้า และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เชิงวิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ากับการปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เช่น ศึกษาหาความรู้สนใจเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในสาขาอาชีพของตน พัฒนาความรู้ความสามารถของตนให้ดียิ่งขึ้น ติดตามเทคโนโลยีและความรู้อยู่เสมอ ด้วยการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการ ในการประเมินสมรรถนะการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ถือเป็นระดับพื้นฐานในการพัฒนาตนเองด้วย (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2553)

กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน่วยงานหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหน้าที่บริหารจัดการเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนในด้านต่าง ๆ และรับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอื่น ๆ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครหรือตามที่ร้องขอ ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ มีหน้าที่ภารกิจความรับผิดชอบมากมาย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีสมรรถนะ (Competency) ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความชำนาญ แรงจูงใจ และคุณลักษณะที่เหมาะสมอื่น ๆ ที่จะทำให้สามารถทำงานได้สำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น สมรรถนะ (Competency) การปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งสำคัญที่บุคลากรจึงต้องให้ความสำคัญใน

การนำหลักธรรมมาประยุกต์ในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมให้ตัวผู้ปฏิบัติงานสามารถนำเอาสมรรถนะที่มีอยู่ในตัวผู้ปฏิบัติออกมาใช้เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพราะถ้าหากผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถนำสมรรถนะที่มีอยู่ มาใช้ในการปฏิบัติงานได้อันเนื่องมาจากปัจจัยในการทำงานด้านใด ๆ ก็แล้วแต่ภารกิจหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ก็อาจไม่ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ได้เช่นกัน (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2567).

พระพุทธเจ้าได้ตรัสพละ 4 ไว้ในพลสูตร ว่า ภิกษุทั้งหลาย พละ 4 ประการนี้ 4 ประการอะไรบ้าง คือ 1. ปัญญาพละ (กำลังปัญญา) 2. วิริยพละ (กำลังความเพียร) 3. อนวัชชพละ (กำลังสุจริต หรือ กำลังความบริสุทธิ์) 4. สังคหพละ (กำลังการสงเคราะห์) (อง.นวก. (ไทย) 23/5/439-441.) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2559) ดังนั้น พละ 4 ประการนี้ จึงเป็นคุณธรรม หรือเครื่องมือที่สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์เชิงพุทธ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษา การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร และนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ พละ 4 มาประยุกต์ใช้เพื่อให้งานการปฏิบัติงานของบุคลากรนั้น มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่ประชาชน เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพละ 4 กับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร โดยรวมบุคลากรทั้งหมด จำนวน 225 คน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร, 2566)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรของ Yamane (1973) ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 144 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน ประกอบด้วย นักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 คน ผู้นำทางศาสนา จำนวน 2 รูป หัวหน้าสถานีดับเพลิงและกู้ภัย สังกัดกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 จำนวน 2 คน บุคลากรฝ่ายปฏิบัติการ จำนวน 2 คน และประชาชนทั่วไป จำนวน 2 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย 1. ปัจจัยส่วนบุคคล 2. หลักผล 4 และ 3. สมรรถนะการปฏิบัติงาน

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ตอบคำถามได้อย่างอิสระ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 144 ชุด แล้วเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน และทำการตรวจสอบแบบสอบถามที่จัดเก็บคืนมาทั้ง 144 ชุด ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

4.2 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

4.3 เก็บข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 รูปหรือคน ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ตอบคำถามได้อย่างอิสระ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนา ปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และอธิบายถึงการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของบุคลากร กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร คือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เพื่อศึกษาทิศทางและความสัมพันธ์ของตัวแปร

ผลการวิจัย

1. ระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยภาพรวม **ตารางที่ 1** ระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ลำดับที่	สมรรถนะการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านสมรรถนะในการสื่อสาร	4.85	0.29	มากที่สุด
2.	ด้านสมรรถนะในการวางแผน	4.89	0.24	มากที่สุด
3.	ด้านในการทำงานเป็นทีม	4.90	0.30	มากที่สุด
4.	ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์	4.94	0.18	มากที่สุด
5.	ด้านสมรรถนะในการตระหนักรู้โลกาภิวัตน์	4.92	0.24	มากที่สุด
6.	ด้านสมรรถนะในการบริหารตนเอง	4.92	0.23	มากที่สุด
ภาพรวม		4.91	0.23	มากที่สุด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยภาพรวมสมรรถนะของบุคลากรในด้านต่าง ๆ พบว่า บุคลากรมีระดับสมรรถนะโดยรวมในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยรวม 4.91) ซึ่งสะท้อนถึงความพร้อมและประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างเป็นระบบและรอบด้าน โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ได้คะแนนสูงสุด ($\bar{X}=4.94$) แสดงถึงความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ วางเป้าหมาย และปรับกลยุทธ์เพื่อรับมือกับภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา และตัดสินใจอย่างมีกลยุทธ์ช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการตระหนักรู้โลกาภิวัตน์และด้านการบริหารตนเอง ได้คะแนนเท่ากัน ($\bar{X}=4.92$) สะท้อนถึงการปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกและการมีวินัยในตนเอง รวมถึงเป็นการมุ่งให้บริการที่ดี การเข้าใจบริบทโลกและความหลากหลายทางวัฒนธรรม นำไปสู่การให้บริการที่ตอบโจทย์ผู้คนที่หลากหลาย ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X}=4.90$) ชี้ให้เห็นถึงความร่วมมือ ความสามัคคี และการประสานงานที่แข็งแกร่งในองค์กร ด้านการวางแผน ($\bar{X}=4.89$) แสดงถึงการมุ่งผลสัมฤทธิ์ การวางแผนที่ดีนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเตรียมการและดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ด้านการสื่อสาร ($\bar{X}=4.85$) แม้จะเป็นคะแนนต่ำที่สุดในบรรดาทุกด้าน แต่ยังอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าการยึดมั่นในความถูกต้อง ชอบธรรมและจริยธรรม ตรงไปตรงมา สื่อถึงความซื่อสัตย์และจริยธรรมในวิชาชีพ

2. หลักผล 4 ซึ่งประกอบด้วย 1.ปัญญาผล (กำลังแห่งปัญญา) 2.วิริยผล (กำลังแห่งความเพียร) 3. อดวิชขผล (กำลังแห่งความสุจริต) 4. สังคหผล (กำลังแห่งการสงเคราะห์)

ล้วนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับ สมรรถนะหลักในการปฏิบัติงาน ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร พบว่า 1. วิริยพละ (ความเพียร) มีความสัมพันธ์สูงสุดโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์กับสมรรถนะในทุกด้านตั้งแต่ ($R=.711^{**}$ - $R=.836^{**}$) ซึ่งถือว่าสูงมาก บ่งชี้ว่า ความพากเพียร ความมุ่งมั่น และไม่ย่อท้อ มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจภายใต้ความกดดัน เช่น การวางแผน การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการปฏิบัติภารกิจอย่างกลยุทธ์ 2. ปัญญาพละ (กำลังปัญญา) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับด้านการทำงานเป็นทีม ($R=.391^{**}$) และการสื่อสาร ($R=.279^{**}$) แสดงถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ส่งผลต่อการประสานงานและวางแผนอย่างรอบคอบ 3. อนุวัชพละ (ความสุจริต) มีความสัมพันธ์กับการวางแผน ($R=.618^{**}$) และการสื่อสาร ($R=.309^{**}$) มากกว่าด้านอื่น ๆ บ่งชี้ว่าความซื่อสัตย์ โปร่งใส มีจริยธรรม ส่งผลต่อคุณภาพในการวางแผนแนวทางการทำงานที่เชื่อถือได้ 4. สังคหพละ (การสงเคราะห์ เอื้อเฟื้อ) มีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับพละข้ออื่น แต่ยังมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่น ด้านการทำงานเป็นทีม ($R=.248^{**}$) แสดงถึงบทบาทของ น้ำใจ การช่วยเหลือ และการเข้าใจผู้อื่น ที่สนับสนุนการประสานงานและความสามัคคีภายในทีม

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพละ 4 กับสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ตัวแปรต้น	สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	ตัวแปรตาม					
			1. ด้านสมรรถนะในการสื่อสาร	2. ด้านสมรรถนะในการวางแผน	3. ด้านในการทำงานเป็นทีม	4. ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์	5. ด้านสมรรถนะในการตระหนักรู้โลกาภิวัตน์	6. ด้านสมรรถนะในการบริหารตนเอง
หลักพละ 4		.549**	.867**	.365**	.425**	.425**	.425**	.425**
1. ปัญญาพละ กำลังปัญญา		.279**	.125	.391**	.260**	.260**	.260**	.260**
2. วิริยพละ กำลังความเพียร		.863**	.848**	.711**	.790**	.790**	.790**	.790**
3. อนุวัชพละ กำลังสุจริต หรือกำลังความบริสุทธิ์		.309**	.618**	.126	.219**	.219**	.219**	.219**
4. สังคหพละ กำลังการสงเคราะห์		.090	.382**	.248**	.181**	.181**	.181**	.181**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของบุคลากร กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร พบว่า 1. ด้านสมรรถนะในการสื่อสารการมีสมาธิ จดจ่อ รับฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจ เพื่อทำความเข้าใจความหมาย เจตนา และอารมณ์ของผู้สื่อสาร รวมถึงการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ชัดเจน ตรงประเด็น เพื่อลดความผิดพลาดและความขัดแย้ง 2. ด้านสมรรถนะในการวางแผน มีการคิดวิเคราะห์อย่างรอบคอบ กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน วางแผนอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน ลำดับความสำคัญ ทรัพยากร ระยะเวลา และมีกลไกติดตามประเมินผล เพื่อปรับแผนตามความเหมาะสม 3. ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม ต้องเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น เห็นอกเห็นใจ อดทน เสียสละ แบ่งปัน และทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน 4. ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ มีการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ เข้าใจบริบท มองภาพรวม กำหนดกลยุทธ์ที่ชัดเจน วางแผนอย่างรอบคอบ ตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ เลือกวิธีการที่เหมาะสม จัดสรรทรัพยากร ติดตามผลการดำเนินงาน ประเมินผล ปรับกลยุทธ์ตามความเหมาะสม และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ 5. ด้านสมรรถนะในการตระหนักรู้โลกาภิวัตน์ คือการเข้าใจโลกอย่างเป็นสังขธรรม เข้าใจความเปลี่ยนแปลง ความไม่เที่ยงแท้ ความทุกข์ และความไม่เป็นตัวตน เพื่อปรับตัวและรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในโลกปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ 6. ด้านสมรรถนะในการบริหารตนเอง ช่วยให้บริหารตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคุมความคิด อารมณ์ พฤติกรรม และทำงานได้อย่างมีวินัย

นอกจากนั้นนำหลักหลักพละ 4 มาประยุกต์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงาน เข้ามาบูรณาการกับ 1. ปัญญาพละ การวิเคราะห์ปัญหา เข้าใจสาเหตุ กลไก และผลกระทบของภัยพิบัติ ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รอบคอบ คำนึงถึงผลลัพธ์และผลกระทบ แก้ปัญหาด้วยสติปัญญา ความรู้ และเทคโนโลยี รวมถึงการวางแผนป้องกัน รับมือ และฟื้นฟูหลังภัยพิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ 2. วิริยะพละ ทุ้มเท เสียสละ ทำงานด้วยความตั้งใจ เพียรพยายาม อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค รับผิดชอบต่อหน้าที่ ทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และพัฒนาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง 3. อดวิชชพละ ซื่อสัตย์ โปร่งใส ยุติธรรม รับผิดชอบต่อหน้าที่ ทำงานด้วยความโปร่งใส เสียสละส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในหลักจริยธรรม ปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง 4. สังคหพละ ทำงานร่วมกันเป็นทีม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เข้าใจตรงกัน ประสานงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ราบรื่น และส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน

พบว่า 6 ด้าน ได้แก่ 1. สมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ สามารถวิเคราะห์กลยุทธ์องค์กร ปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลง พัฒนาระบบงาน เทคโนโลยี และลดขั้นตอนการทำงาน 2. สมรรถนะในการบริหารตนเอง เรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา ตระหนักในบทบาทหน้าที่ และมีความรู้ทักษะเกี่ยวกับสาธารณภัย 3. สมรรถนะในการตระหนักรู้โลกาภิวัตน์ รับรู้ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง แนวโน้มสิ่งแวดล้อมภายนอก และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสาธารณภัยได้อย่างรวดเร็ว 4. การทำงานเป็นทีม สร้างบรรยากาศที่ดี กำหนดเป้าหมาย บทบาทหน้าที่ชัดเจน และรวมพลังเพื่อมุ่งมองและแนวทางที่หลากหลาย 5. สมรรถนะในการวางแผน คิดวิเคราะห์ กำหนดเป้าหมาย วางแผนเป็นระบบ ติดตามประเมินผล และปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม 6. สมรรถนะในการสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น ความรู้ ประสิทธิภาพ ลดความเข้าใจผิด และสร้างความสัมพันธ์ที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงรัตน์ ธรรมสโรช (2564) ที่พบว่า การจัดลำดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสระบุรี คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในอาชีพ ด้านการบริการที่ดี ด้านยึดมั่นในความถูกต้อง ชอบธรรมและจริยธรรม และด้านการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ

นอกจากนี้ หลักผล 4 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย ($R=.549^{**}$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 1. วิริยพละ (กำลังความเพียร) อยู่ในระดับสูงมาก ($R=.863^{**}$) โดยบุคลากรมีสมาธิ ตั้งใจทำงาน ไม่ท้อถอย และระมัดระวัง ไม่ประมาท 2. อดวิชพละ (กำลังสุจริต) อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($R=.126^{**}$) โดยบุคลากรมีความประพฤติเรียบร้อย ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข และมีคุณธรรมจริยธรรม 3. ปัญญาพละ (กำลังปัญญา) อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($R=.287^{**}$) โดยบุคลากรใช้ความรู้ความสามารถแก้ไข ปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน 4. สังคหพละ (กำลังการสงเคราะห์) อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($R=.090^{**}$) โดยบุคลากรพูดจาไพเราะ มุ่งเน้นประโยชน์ส่วนรวม และถ่ายทอดความรู้เพื่อสาธารณประโยชน์ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอวยชัย รางชัยกุล (2565) ที่ศึกษาการประยุกต์ใช้พละ 4 เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ อดวิชพละ วิริยพละ สังคหพละ และปัญญาพละ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการประยุกต์หลักผล 4 สามารถพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 ให้มีคุณภาพ และส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

2. หลักผล 4 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ในระดับปานกลาง ($R=.549^{**}$) เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้านพบว่า หลักวิริยพละ กำลังความเพียร บุคลากรมีสมาธิ มีจิตใจแน่วแน่ ตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์ผลในงานที่ทำ ตั้งมั่นตั้งใจการทำงาน ไม่ท้อแท้หรือยอมแพ้ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสำนึก ระมัดระวัง ไม่ประมาท ช่วยลดความเสี่ยง การเกิดเพลิงไหม้ ปกป้องชีวิต ทรัพย์สินอยู่ในระดับสูงมาก ($R=863^{**}$) รองลงมาหลักอนวัชขพละ กำลังสุจริต หรือกำลังความบริสุทธิ์ บุคลากรมีความประพฤติเรียบร้อย ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข รู้สึกละอายหรือเกรงกลัวหากต้องละเมิดระเบียบกฎกติกาบ้านเมือง ติดตั้งระบบเตือนภัยควันไฟ ระบบดับเพลิงอัตโนมัติ ฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุเพลิงไหม้ เตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน การมีคุณธรรม จริยธรรมคิดถึงส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ประมาท ช่วยลดความเสี่ยง การเกิดเพลิงไหม้ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($R=.126^{**}$) หลักปัญญาพละ กำลังปัญญา บุคลากรใช้ความรู้ความสามารถแก้ไข ปัญหาของประชาชน และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ โดยอาศัยความรู้ทักษะ ที่จำเป็น เกี่ยวกับการใช้ถังดับเพลิง ประเภทของเพลิงไหม้ สาเหตุ ผลกระทบ วิธีการป้องกัน วิธีการเอาตัวรอด เมื่อเกิดเพลิงไหม้ได้ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($R=.287^{**}$) และหลักสังคหพละ กำลังการสงเคราะห์ บุคลากรพูดจาไพเราะ ปฏิบัติงานโดยมุ่งเน้นผลประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าผลประโยชน์ตนถ่ายทอดความรู้เพื่อสาธารณประโยชน์ ช่วยให้ป้องกันเพลิงไหม้ โดยการร่วมมือกันตรวจสอบระบบไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า สายไฟ ให้ปลอดภัย มีสติ ปัญญาวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ปัญหา รับมือกับสถานการณ์เพลิงไหม้ ได้อย่างถูกต้องจะเป็นเครื่องมือพัฒนาองค์กรสามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($R=.090^{**}$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อวยชัย รามชัยกุล (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้พละ 4 เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี พบว่า การประยุกต์หลักพละ 4 มาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านอนวัชขพละ ชื่อสัตย์สุจริต รองลงมา คือ ด้านวิริยพละนำสู่ปฏิบัติ ด้านสังคหพละ มีจิตอาสา และด้านปัญญาพละ กำลังความรู้ ตามลำดับ ซึ่งสามารถพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพด้วยความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่จำเป็นของบุคคลในการปฏิบัติงานสมรรถนะจะสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร วิสัยทัศน์พันธกิจ เพื่อให้บุคลากรของสำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี สามารถปฏิบัติงานที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้องค์กรประสบผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของบุคลากร กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1. หลักปัญญาพละ กำลังปัญญา บุคลากรใช้ความรู้ความสามารถแก้ไขปัญหาของประชาชน และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ 2. วิริยพละ กำลังความเพียร บุคลากรมีสมาธิ มีจิตใจแน่วแน่ ตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์

ผลในงานที่ทำ ตั้งมั่นตั้งใจการทำงาน ไม่ท้อแท้หรือยอมแพ้ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม 3. หลัก
อนวัชชพละ กำลังสุจริต หรือกำลังความบริสุทธิ์ บุคลากรมีความประพฤติเรียบร้อยไม่เกี่ยวข้องกับ
กับอบายมุข รู้สึกละอายหรือเกรงกลัวหากต้องละเมิดระเบียบกฎกติกาบ้านเมือง มีคุณธรรม
จริยธรรม คิดถึงส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว และ 4. หลักสังคหพละ กำลังการสงเคราะห์ บุคลากร
พูดจาไพเราะ ปฏิบัติงานโดยมุ่งเน้นผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ตน ถ่ายทอด
ความรู้เพื่อสาธารณประโยชน์ช่วยให้ป้องกันเพลิงไหม้ สามารถรับมือกับสถานการณ์เพลิงไหม้
ได้อย่างถูกต้องและประสิทธิภาพ เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1. ด้านสมรรถนะ
ในการสื่อสาร คือ มีการช่วยให้แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์ ทำให้
เข้าใจตรงกัน ลดความเข้าใจผิด และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีส่งเสริมให้บุคลากรมีกิริยา ท่าทาง
และน้ำเสียงที่เป็นมิตรกับประชาชนทุกเวลา สามารถนำเสนอความคิดเห็นหรือข้อสรุปจากการประชุมมา
พัฒนาคุณภาพในการทำงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้วยหลักเหตุผล 2. ด้าน
สมรรถนะในการวางแผน คือ การจัดหา จัดสรร และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ
เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การวางแผนเป็นกระบวนการที่สำคัญในหลายด้านไม่ว่าจะเป็น
ชีวิตประจำวัน การทำงาน การวางแผน จึงเป็นทักษะที่สำคัญที่เราควรพัฒนา เพื่อให้สามารถ
จัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3. ด้านการทำงานเป็นทีม คือ มีการ
กำหนดเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบให้ทีมงานได้อย่างชัดเจน นำไปสู่แนวทางการ
ทำงานที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น 4. ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ คือ
การคิดวิเคราะห์กลยุทธ์ขององค์กรเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพสามารถปรับตัวได้อย่าง
ทันทั่วทั้งที่มีการพัฒนาระบบงาน กระบวนการทำงาน เทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์สนับสนุน
การทำงาน เพื่อลดขั้นตอน ประหยัดเวลาลดความผิดพลาด 5. ด้านสมรรถนะในการบริหาร
ตนเอง คือ สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลาเพื่อให้ประสบความสำเร็จตระหนักถึง
บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเอง การเตรียมความพร้อมการวางแผนรับมือ
การฝึกซ้อม การอพยพ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อีกด้วย และ 6. ด้านสมรรถนะในการ
ตระหนักรู้โลกาภิวัตน์ คือ สามารถรับรู้และเข้าใจถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อ
สังคมรับรู้ถึงแนวโน้มของสภาพสิ่งแวดล้อมภายนอกและสถานการณ์ต่าง ๆ ชัดเจนอีกทั้งยังได้
ทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสาธารณภัยการเตือนภัย การช่วยเหลือได้รวดเร็วมีประสิทธิภาพ
จะช่วยลดความเสียหายจากเหตุเพลิงไหม้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระพุทธพร พุทธวโร
(2567) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพลธรรมของผู้บริหารเทศบาลเมือง
ลำตาเสา อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า พล 4 หรือหลักพลธรรม
เป็นข้อปฏิบัติที่ทำให้ผู้นำหรือผู้บริหาร ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้เมื่อผู้นำ
ปฏิบัติตามหลักพล 4 นี้แล้ว จะสามารถเข้าถึงหลักการบริหาร เช่น การครองตน การครองคน
และการครองงาน ซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิภาพ และได้รับประสิทธิผล ดังนั้น หลักพล 4
จึงไม่ใช่เพียงแค่แนวคิดทางคุณธรรม แต่เป็นหลักปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมที่สามารถนำมาปรับใช้ได้

กับผู้นำและบุคลากรในหลากหลายองค์กรได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการทำงานเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของบุคลากรกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4 สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ดังปรากฏเป็น FIRE : MODEL ได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากภาพดังกล่าวสามารถอธิบายองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย ได้ดังนี้

การสร้างพื้นฐานที่แข็งแกร่ง (Foundation) องค์ประกอบนี้เน้นการสรรหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติพื้นฐานที่เหมาะสม และการฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน รวมถึงการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง สิ่งนี้เป็นการวางรากฐานสำคัญที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการบริหารตนเองซึ่งเกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมและการฝึกซ้อม และยังเป็นพื้นฐานให้กับสมรรถนะอื่น ๆ อีกด้วย โดยการคัดเลือกและฝึกฝนบุคลากรให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และทักษะพื้นฐาน ทำให้สะท้อนถึงหลักปัญญาพละการพัฒนาศักยภาพส่วนบุคคล (Individual Development) มีการฝึกอบรมเฉพาะทาง มีการพัฒนาความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่อง มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องโดยตรงกับสมรรถนะในการบริหารตนเอง การเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา

นอกจากนี้ การพัฒนาศักยภาพส่วนบุคคลยังสนับสนุนสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ โดยการเพิ่มพูนสติปัญญาในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนผ่านการแสวงหาความรู้เฉพาะทางตามหลักปัญญาพลและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามหลักวิริยะพละ รวมถึงการสนับสนุนสมรรถนะในการตระหนักรับรู้โลกาภิวัตน์ ทำให้สามารถรับรู้และเข้าใจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสาธารณภัยได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การสนับสนุนด้วยทรัพยากรและเทคโนโลยี (Resources and Technology) การจัดหาและบำรุงรักษาอุปกรณ์ดับเพลิงและกู้ภัยให้มีประสิทธิภาพ และพร้อมใช้งานอยู่เสมอ รวมถึงการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ เป็นหัวใจสำคัญที่ชัดเจนต้องสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ โดยมุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการทำงาน เทคโนโลยี เครื่องมือ และอุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน ทำให้ช่วยลดขั้นตอน และลดความผิดพลาดในการทำงานได้อย่างมาก และยังเป็นองค์ประกอบสำคัญในการวางแผนและปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะในการวางแผน ที่เน้นการจัดการ จัดสรร และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการดูแล บำรุงรักษา และเรียนรู้การใช้อุปกรณ์ได้อย่างชำนาญ ซึ่งทั้งหมดนี้ต้องอาศัยหลักของความวิริยะพยายามเป็นสำคัญ

การสร้างความผูกพันและความร่วมมือ (Engagement and Collaboration) การทำงานเป็นทีม การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การฝึกซ้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งสะท้อนถึง การทำงานเป็นทีม ที่มีการกำหนดเป้าหมาย บทบาท หน้าที่อย่างชัดเจน และยังสอดคล้องโดยตรงกับสมรรถนะในการสื่อสาร ซึ่งเน้นการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ลดความเข้าใจผิด และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีโดยรวม การสร้างความผูกพันและความร่วมมือตามหลักสังคหพละ เป็นการสนับสนุนให้บุคลากรมีปฏิสัมพันธ์และประสานงานกันได้อย่างราบรื่น ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติงานเป็นทีมและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการเพิ่มแผนการปฏิบัติงานโดยการส่งเสริมการฝึกอบรมแต่ละหลักสูตร ทำงานแบบบูรณาการจากทุกภาคส่วน
2. ควรนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ควบคู่กันไปกับการพัฒนาเพื่อให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จัดโครงการฝึกซ้อมป้องกันการเกิดเหตุเพลิงไหม้ให้กับชุมชนเป็นประจำทุกปี เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และทบทวนกระบวนการก่อนเกิดเหตุ ระหว่างเกิดเหตุ และภายหลังเกิดเหตุ

2. ส่งเสริมในการปลูกฝังจิตสำนึกให้บุคลากรทุกคน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือ เกื้อกูล เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำหลักพละ 4 ไปศึกษากับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นที่เป็นองค์กรภาครัฐ เพื่อให้เห็น ภาพของการทำงานทั้ง ปัญญาพละ วิริยพละ อนุวัชพละ และสังคหพละ อยู่ในระดับใด

เอกสารอ้างอิง

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2567). *แผนปฏิบัติการราชการประจำปี 2566 ครั้งที่ 1*. กรุงเทพฯ: บริษัท เวิลด์ไวด์ พรินต์ติ้ง จำกัด.
- ดวงรัตน์ ธรรมสโรช. (2564). การพัฒนาสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(43), 326-338.
- พระพุทธรพร พุทธวโร. (2567). การพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพลธรรมของผู้บริหารเทศบาลเมือง ลำตาเสา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์*, 7(5), 166-177.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร. (2566). *โครงสร้างกรอบอัตรากำลัง*. สืบค้น 7 มิถุนายน 2566, จาก <https://shorturl.asia/QVAg8>
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). *คู่มือสมรรถนะข้าราชการพลเรือน : คู่มือสมรรถนะหลัก*. นนทบุรี: บริษัท พี.เอ. ลีฟวิ่ง จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579*. กรุงเทพฯ: บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อวยชัย ราชชัยกุล. (2565). การประยุกต์ใช้พละ 4 เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์*, 5(1), 246-254.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

